

DE LA DEZVOLTARE PERSONALĂ SPRE O EVOLUȚIE PROFESIONALĂ DE SUCCES

Valentina Olaru, lector superior
la Catedra Științe ale Educației, USM

Abstract: Personal and professional development has become a major necessity for all those who are employed in the educational field, because the ability to formulate development goals and achieve them in relevant terms will increase employee efficiency. The main purpose of a personal and professional development plan is to improve an individual's ability to understand what and how they are learning, also to give him the opportunity of a planned learning process and to take responsibility for its individual learning with the purpose of becoming a successful professional and career evolution. The development of transferable skills which will insure success can be initiated at schools, in classrooms, through following career guidance programs. Every employee can have a complete realization in his career only if he has skills of continuing professional development and will use his entire personal potential in his professional activity.

Oricine ar vrea astăzi să devină un bun profesionist sau să se realizeze într-un domeniu de activitate ar fi bine să-și aducă aminte o citată celebră a lui John L. Avebury “*ca o viață să fie nobilă sau disprețuită, aceasta nu depinde de cariera adoptată, ci de spiritul cu care această carieră e condusă*”. Dacă aruncăm o privire în dicționar, cuvântul “profesionist” are două înțelesuri care, împreună, definesc modul nostru de muncă. Primul se referă la profesiunea în sine. Celălalt, ar suna cam așa: “*bine pregătit, cineva care e bun în ceea ce face*”[2, pag.1134]. Deci, a fi profesionist înseamnă să faci bine ceea ce știi sau se presupune că știi să faci.

E ușor să devii profesionist dacă vei repeta constant să faci ceva toată viața, devenind un fel de expert în acel “ceva”, dar e mult mai greu de îndeplinit o muncă sau o funcție cu pasiune, să dai tot ce poți în această postură, așa ca oamenii ce vor interacționa cu tine să rămână mulțumiți și plăcut impresionați de calitățile tale profesionale. Majoritatea oamenilor își fac treaba în așa fel încât să consume un minim de efort, crezând că ce fac ei e oricum prea neînsemnat și nu va fi apreciat de nimeni – și aici e greșala fatală. A face ceva la nesfârșit nu înseamnă că vei deveni vreodată profesionist, dacă ani de zile n-ai depus efort și calitate în munca ta, nu te-ai îngrijit de dezvoltarea ta personală și profesională, nu poți fi numit profesionist sub nici o formă, indiferent de calificările pe care le ai.

În timp ce profesionalismul este considerat o virtute, ceea ce implică de fapt această noțiune deseori este lipsă în imaginea unui angajat. Majoritatea angajaților cred că cineva devine un bun profesionist doar dacă termină o facultate și este angajat în serviciu. Cu regret aceștea sunt doar “posesori” de diplome. Când vorbim despre un profesionist sau un angajat “posesor” de diplomă, ne referim în primul rând la percepția pe care o persoană o are asupra carierei sale și la valoarea pe care o dă muncii sale. Diferența între cei doi ține de mentalitate.[5, pag.54]

Din această perspectivă a fi un bun profesionist înseamnă să fii competent în ceea ce faci iar lucrul acesta vine din cunoștințele acumulate și din dorința de a le pune în practică cât mai bine. Trebuie să-ți impui standarde ridicate și niciodată să nu-ți permiți să te situezi sub aceste standarde. Trebuie să ai abilități de leader, să știi să comunici cu cei din jurul tău și să devii, cu timpul, mentor pentru persoanele care vor să se dezvolte în același domeniu ca și tine.[4, pag.6]

Concentrarea pe dezvoltarea personală este cea care permite creșterea nivelului de cunoștințe acumulate, iar atitudinea față de muncă și față de cei din jur aduc recunoașterea – și ea o componentă a profesionalismului. Profesioniștii oferă credibilitate iar credibilitatea înseamnă calitate, perseverență și atrage respectul celor din jur. Nu poți să-ți permiți să fii credibil doar o zi, o lună sau două. E nevoie de multă muncă ca să câștigi respect și recunoașterea de a fi un bun profesionist. Iar acest lucru depinde de felul cum se planifică cariera și timpul alocat pentru a acumula cunoștințe.

Depinde de interesul persoanei de a se perfecționa și de a obține un nivel de excelență în tot ceea ce face. Conceptul de planificare pentru dezvoltare personală se referă la *crearea unui plan de acțiune* care are la bază: conștientizarea situației, reflectarea asupra situației, stabilirea scopurilor și stabilirea unui plan de acțiune pentru dezvoltare în contextul fie a carierei, educației, sau de dezvoltare personală. *Termenul Planificarea pentru dezvoltarea personală (PDP)* este folosit pentru a descrie un proces structurat prin care persoanele pot: reflecta asupra experiențelor de viață, construi un plan de acțiune cu scopul de a se dezvolta personal și/sau profesional și a monitoriza propria lor dezvoltare. *Termenul Planificare* pentru dezvoltarea personală e utilizat și în scopul de a sublinia faptul că acesta este un proces de învățare activă întreprins de către indivizi pentru ei înșiși. [1, pag.132]

Scopul principal al unui PDP este de a îmbunătăți capacitatea unui individ de a înțelege ce și cum învață, să ofere oportunitatea unui proces planificat de învățare și să își asume responsabilitatea procesului de învățare individual, pentru a deveni un profesionist de succes și a evalua în carieră. O întrebare firească ar fi „*Când o persoană trebuie să înceapă a reflecta asupra propriei dezvoltări personale?*”. Răspunsul ar fi pe cât se poate de banal – *cu cât mai devreme, cu atât mai bine!*

Un bun exemplu în acest sens poate fi oferit de programul de educație economică și antreprenorială „*Cheia Succesului*” oferit de Junior Achievement Moldova. Recentele schimbări de pe piața mondială a muncii solicită din partea tinerilor abilități de lucru excelente, care le ar asigura găsirea unui loc de muncă bine plătit. În multe cazuri, tinerii din Republica Moldova, nu sunt pregătiți să facă față tuturor provocărilor de pe piața muncii. Obiectivul general al programului constă în motivarea și ghidarea elevilor din învățământul preuniversitar (gimnazii, licee și școli profesionale) pentru a dobândi abilități practice necesare în alegerea conștientă a carierei, în stabilirea scopurilor de dezvoltare personală și realizarea lor.[3, pag.4]

Programul *Cheia Succesului* răspunde necesităților de cunoaștere ale elevilor referitoare la alegerea carierei și angajarea în câmpul muncii prin desfășurarea activităților de învățare interactive, utilizând un spectru larg de materiale didactice de care dispune programul – ghidul profesorului, caietul de aplicații a elevului, DVD-ul cu studii de caz filmate și miniprelegeri ale

lui Sean Covey, specialist renumit în domeniu. În fiecare segment video este prezentată câte o deprindere din cele 7, analizate în cartea lui Sean Covey *The 7 Habits of Highly Effective Teens*. Aceste deprinderi corelează cu fiecare a programului *Cheia succesului* și facilitează învățarea elevilor. Sean Covey prezintă modalități concrete de implementare a celor 7 deprinderi în viața elevilor.

După ce participă în program, elevii sunt capabili să identifice și să demonstreze abilități transferabile necesare pentru căutarea, obținerea și păstrarea unui loc de muncă și să dezvolte strategii personale de dezvoltare pentru a-și realiza scopurile propuse pentru viitoarea carieră.

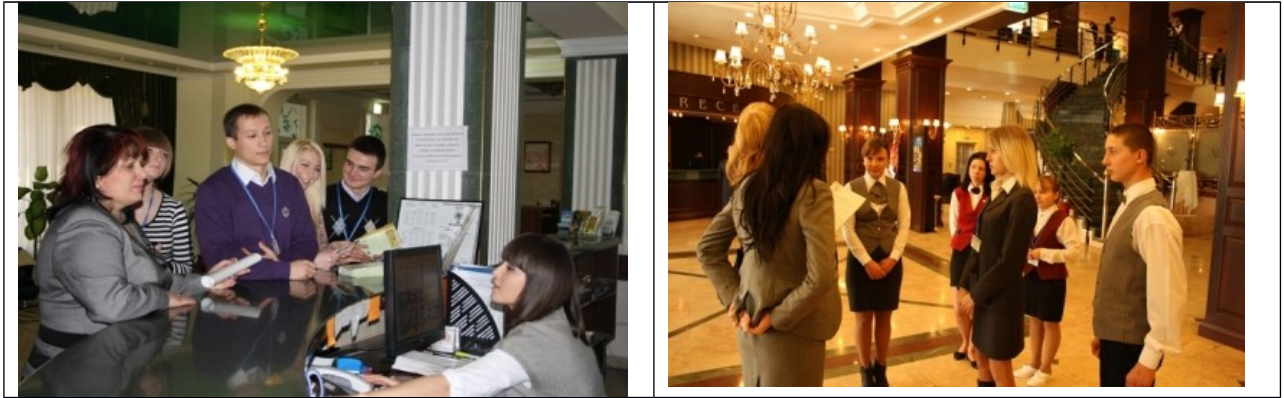
Acest program este util atât elevilor cât și profesorilor care îl implementează, deoarece urmînd exemplul discipolilor și valorificînduși abilitățile transferabile, reușesc să-și construiască o carieră mult mai reușită.

Un moment deosebit, care însoțește acest program este evenimentul „Profesioniști și Debutanți” (*”Job Shadow Day” sau ”O zi de lucru în umbră”*), care presupune aflarea, pe durata unei singure zile a unui sau a mai multor liceeni în cadrul unei companii/instituții sau organizații, aceștia devenind ”umbra” unuia dintre angajați. Astfel, elevii văd pe viu ce implică anumite specialități din domeniul ales, află despre responsabilități, îndatoriri și munca în echipă.

Junior Achievement Moldova (JA Moldova) a desfășurat la 8 noiembrie 2011 a doua ediție a acestui eveniment, în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului, comunitatea de afaceri și mediul educațional din Republica Moldova. Anul curent, în proiect au participat 186 de elevi din 32 de licee, din 17 raioane din republică, 40 de profesori și 38 de companii și instituții.

Prima ediție a evenimentului ”Profesioniști și Debutanți” s-a desfășurat cu suportul financiar al Fundației Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein (LED) în Moldova, în cadrul proiectului “Abilități pentru succes de la inițiere la vocație”, de care au beneficiat un număr impunător de profesori și elevi.

”Profesioniști și Debutanți” oferă tinerilor oportunitatea de a explora și de a înțelege diverse opțiuni de carieră, pentru a-și forma o părere corectă în ceea ce privește piața forței de muncă din Republica Moldova. Unele dintre opiniile au fost expuse direct de către participanți:

Cristian Bețivu, elev al Liceului Teoretic ”N. Casso”, s. Chișcăreni, r-l Sîngerei: „Sunt foarte bucuros că am avut ocazia să particip la proiectul Job Shadow Day, organizat de Junior Achievement. În această zi, am reușit să le îmbinăm pe toate. De dimineață, am fost instruiți în domeniul IT la UTM de experți de la companiile Endava, Pentalog, Trimetrica etc. Am acumulat multe cunoștințe noi, care îmi vor fi de mare folos pe viitor. Cea mai interesantă parte a zilei a fost vizita la compania Pentalog, unde am fost întâmpinați călduros, ni s-a făcut o prezentare amplă a companiei și a procesului de lucru. De asemenea, am avut parte de un mic joc, am fost divizați în 3 echipe, în cadrul fiecăreia trebuia să împărțim responsabilitățile, la fel cum are loc într-o companie IT. Scopul era să construim o mașină cu ajutorul jucăriilor lego. Ne-am îndeplinit cu succes sarcina și toți am rămas mulțumiți. Vreau să aduc sincere mulțumiri organizatorilor: echipei Junior Achievement, partenerilor acestui eveniment și, nu în ultimul rând, companiilor care au acceptat să se implice”.

Dan Mocanu, elev al Liceului Teoretic ”Spiru Haret”, mun. Chișinău: “Evenimentul “Profesioniști și Debutanți”, a fost, atât pentru mine cât și pentru colegii mei, o oportunitate de mărire a spectrului de cunoștințe generale în diverse domenii și de familiarizare cu activitatea propriu-zisă din cadrul companiilor, în care, probabil, unii dintre noi vor lucra peste câțiva ani. În acest sens, vreau să mulțumesc organizației Junior Achievement Moldova, pentru că a reușit, prin acest eveniment, să faciliteze interacțiunea dintre elevi și companii din diverse domenii, oferindu-ne, astfel, o experiență interesantă, cunoștințe și suport în alegerea unei viitoare cariere.”

Aceste experiențe sunt doar câteva exemple care demonstrează că în tendința de-a te învăța să faci ceva bine și cu succes sunt foarte multe oportunități, atât pentru cei tineri, care sunt la început de cale, cât și pentru profesioniști, care pot reuși să-și construiască o carieră de

succes, dacă își vor mobiliza eforturile în elaborarea și realizarea propriului plan de dezvoltare personală și profesională.

Planul de dezvoltare personal și profesional ar fi un indicator veritabil al deținerii competenței de formare continuă, deoarece nu putem vorbi despre un bun profesionist fără această competență. Competență ce presupune ansamblul achizițiilor angajatului, ce-i permit elaborarea și realizarea strategiei individuale de formare continuă de-a lungul carierei în contexte profesionale variate, incluzând rezolvarea de probleme la locul de muncă și autorealizarea, în scopul obținerii unor performanțe profesionale. Formarea și dezvoltarea acestei competențe la profesioniștii debutanți ar fi Cheia succesului în carieră.

Fiecare angajat la locul de muncă, iar profesorii în deosebi, necesită să se afle într-un process continuu de învățare de-a lungul vieții, deoarece după cum afirma Donald Westlake “Dacă ceea ce ai de făcut pare simplu, înseamnă că nu ai aflat încă totul”.

Bibliografie

1. Armstrong Michael, *Managementul resurselor umane, Manual de practică*, Editura Codecs, București, 2006.
2. Dictionar explicativ al limbii române, Academia Romana, Editura Univers Enciclopedic, Bucuresti, Ed.2-a, 2009
3. Junior Achievement Moldova, *Cheia Succesului: Ghid pentru profesori și consultanți*, resp. ed. Marina Sclifos, adapt. Adela Scutaru-Guțu, Chișinău, 2009.
4. Mesaros Rodica , *Cariere de la A la Z*, Editor "Cariere IT&C", București, 2008
5. Pânișoară Georgeta; Pânișoară, Ion-Ovidiu – *Managementul resurselor umane, Ghid practic*, Ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2005.